

DE TOERMALIJN

VRIJESCHOOL BOLLENSTREEK

Schoolondersteuningsprofiel De Toermalijn

versie 25 maart 2013

Annetta Klaassen, Inschool

sterk in goed
onderwijs

1. Inleiding.....	5
2. Algemene gegevens	6
2.1. Algemene gegevens van de school	6
2.2. Onderwijsvisie/Schoolconcept	6
2.3. Kengetallen leerlingenpopulatie van de afgelopen schooljaren.....	7
2.3.1. Leerling aantal	7
2.3.2. Gewicht leerlingen.....	8
2.3.3. Aanmeldingen ZAT	8
2.3.4. Aanmeldingen PCL en verwijzingen SBO	9
2.3.5. Leerlingen met verwijzingen SO of een rugzakje.....	9
2.3.6. Aantal gediagnosticeerde leerlingen.....	10
3. Basisondersteuning.....	12
3.1. Basiskwaliteit volgens de inspectie	12
3.2. Planmatig werken	13
3.2.1. Standaarden van de schoolorganisatie	13
3.2.2. Standaarden handelingsgericht werken	15
3.3. Preventieve en licht curatieve interventies	17
3.4. Onderwijsondersteuningsstructuur	18
3.4.1. Deskundigheid	18
3.4.2. Groepsgrootte en formatie	19
3.4.3. Voorzieningen	20
4. Ondersteuningsarrangementen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften	22
4.1. Leren en ontwikkeling.....	22
4.2. Fysiek en Medisch	23
4.3. Sociaal-emotioneel en gedrag.....	23
4.4. Thuisituatie	24
5. Conclusie	25

1. Inleiding

In dit schoolondersteuningsprofiel wordt een beeld gegeven van de mogelijkheden, grenzen en ambities die de school heeft als het gaat om het bieden van passend onderwijs aan leerlingen met specifieke (extra of aanvullende) onderwijsbehoeften. Uit dit document blijkt of de school voldoet aan de basisondersteuning die door het schoolbestuur en het samenwerkingsverband is vastgesteld of nog wordt vastgesteld. Bovendien wordt aangegeven voor welke leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften het team een arrangement heeft. Dit schoolondersteuningsprofiel geeft ook de ambities van de school weer. Deze ambities staan geformuleerd in concrete doelen van het schoolbeleid. Op basis van dit document kan de school een goede gesprekspartner zijn voor bestuur, ouders, het samenwerkingsverband, het speciaal onderwijs en organisaties voor welzijn en zorg.

De optelsom van de gegevens van meerdere scholen van het samenwerkingsverband geven een beeld van het onderwijsondersteuningscontinuüm op het niveau van het schoolbestuur, de gemeente en het samenwerkingsverband. Op basis van dit overzicht kan het samenwerkingsverband bepalen voor welke kinderen op welke plek voorzieningen aanwezig zijn. Het schoolbestuur en het samenwerkingsverband kunnen vervolgens beleid ontwikkelen om te voldoen aan de zorgplicht voor het bieden van passend onderwijs aan alle leerlingen uit de regio. Zo vormen de schoolondersteuningsprofielen van alle scholen samen een belangrijke bouwsteen voor het ontwikkelen van beleid op onder andere de ondersteuningstoewijzing, de verdeling van middelen en het arrangeren van een goed antwoord op de onderwijsbehoeften van leerlingen.

Het schoolondersteuningsprofiel van de school is opgesteld door een adviseur van Inschool en de school op basis van de ingevulde facts & findings en een gesprek hierover met de directeur en ib-er. De conceptrapportage is voorgelegd aan de school, alvorens deze definitief is gemaakt.

2. Algemene gegevens

2.1. Algemene gegevens van de school

School:	De Toermalijn
Brin:	24RB
Directeur:	mevr. Dorian Hendriks
Intern begeleider(s):	mevr. Caroline Mast
Bestuur:	Stichting Vrijescholen Ithaka
Samenwerkingsverband:	Duin en Bollenstreek

2.2. Onderwijsvisie/Schoolconcept

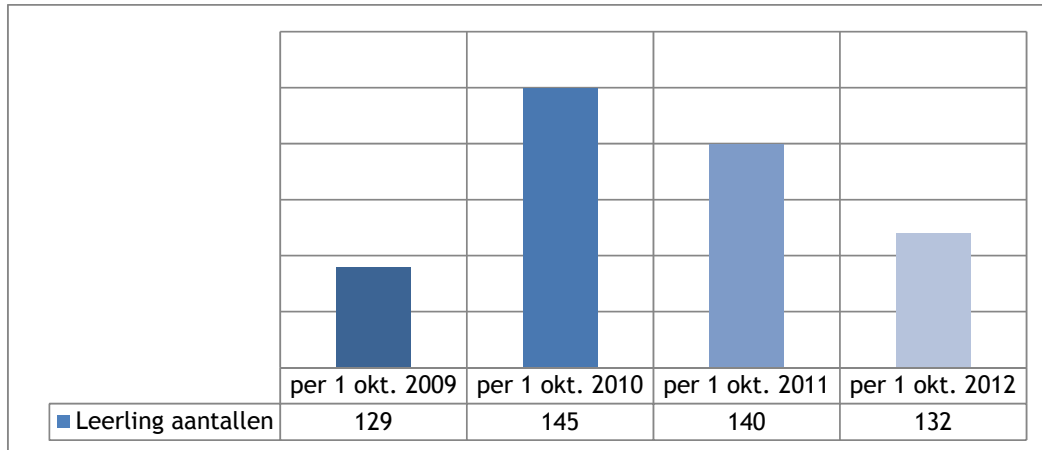
De Toermalijn is een vrijeschool in deze tijd. De school wil het denken, voelen en willen in een ritmisch geheel aanbieden aan kinderen. 'Ik sta in de wereld en de wereld is om mij heen. Mijzelf worden in de wereld van morgen. Ieder kind heeft zijn eigenheid. Het is de opdracht van de school om het raadsel van de eigenheid te onthullen'.

De Toermalijn is een basisschool met leerstofjaarklassen en een leerplan dat aansluit bij de leeftijdsontwikkeling van leerlingen. De school leert de kinderen om goed te zijn in rekenen, taal en spelling, en de dingen die daaraan ondersteunend zijn. Essentieel in het onderwijs op de vrijeschool is namelijk de brede en evenwichtige ontwikkeling van kinderen. Leren vindt plaats met het hoofd (cognitief), hart (sociaal-emotioneel) en handen (motoriek). Vanuit dit idee is het leerplan geheel afgestemd op de ontwikkelingsfasen van het kind. De Toermalijn werkt volgens de vrijeschool pedagogiek, gebaseerd op de antroposofische opvattingen van Rudolf Steiner.

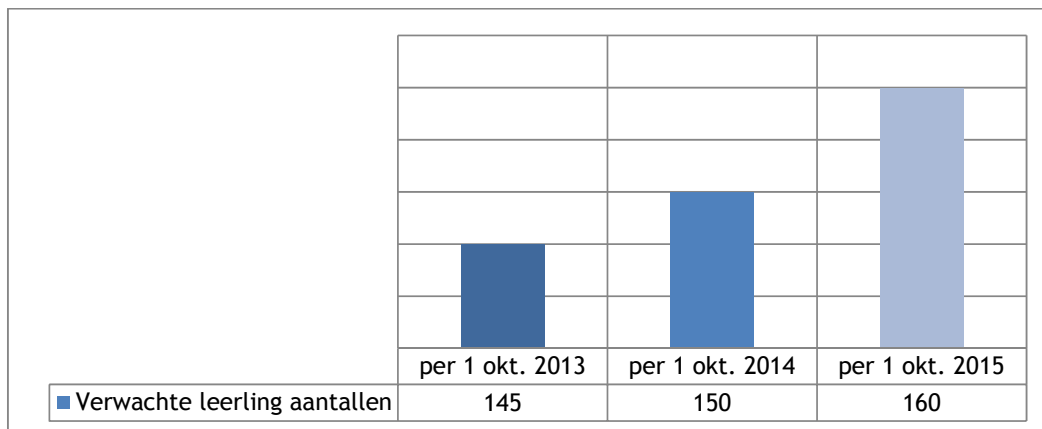
In het schoolgebouw is tevens peuterspeelzaal Morgenland gehuisvest. Deze peuterspeelzaal werkt ook volgens de vrijeschool pedagogiek. PSZ Morgenland werkt onder de Stichting Peuterspeelzalen Hillegom (SPH). Naast PSZ Morgenland is de buitenschoolse opvang De Theepot in school gehuisvest. De Theepot is een zelfstandige stichting en werkt op De Toermalijn als een groene BSO.

2.3. Kengetallen leerlingenpopulatie van de afgelopen schooljaren

2.3.1. Leerling aantal

Bovenstaand figuur laat zien dat het leerlingen aantal vanaf 2009 eerst is gestegen en daarna gedaald van 129 leerlingen in 2009 naar 145 leerlingen in 2010 en nu (2012) 132 leerlingen. De directie van de school geeft aan dat de verwachting is dat het leerlingenaantal in de toekomst zal stijgen. Dit is te zien in onderstaand figuur. Via de onderbouw stromen momenteel veel kinderen in.

Leerlingen komen zowel uit de regio als de buurt van de school. Hierdoor is de school minder afhankelijk van de demografische gegevens van de buurt.

In de buurt van de Toermalijn zijn andere scholen, waarmee contact is via het directeuren overleg dat de gemeente organiseert.

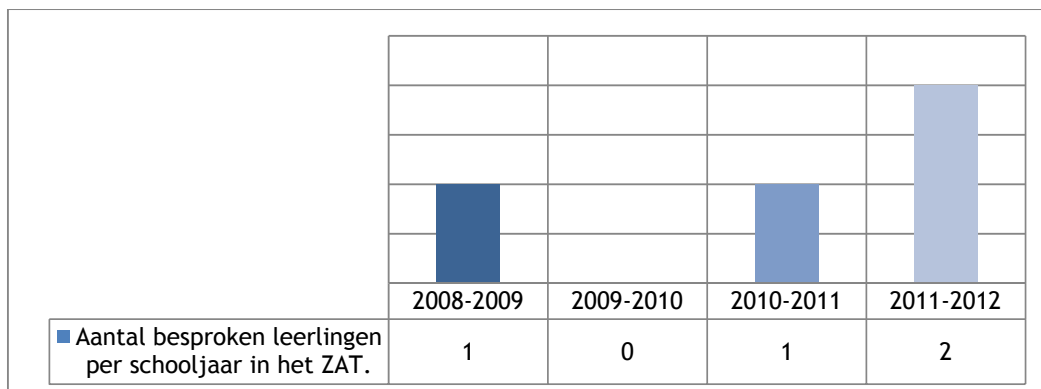
Daarnaast vindt overleg plaats met de buurtschool op het moment dat er een kind wordt overgeplaatst van de ene naar de andere school. De school zou het contact met buurtscholen willen intensiveren om zo een beeld te hebben van de kennis en kunde van de buurtscholen.

2.3.2. Gewicht leerlingen

Op de Toermalijn zitten twee leerlingen met een leerling-gewicht van 0,3. Er zijn geen leerlingen met een leerling-gewicht van 1,2.

De schoolpopulatie bestaat uit een mix van hoog- en laagopgeleide ouders. Over het algemeen kiezen de hoogopgeleide ouders, die buiten de buurt van de school wonen, bewust voor het onderwijsconcept. Daarnaast heeft de school een buurtfunctie en kiest een deel van de ouders die in de buurt van de school woont niet bewust voor het onderwijsconcept.

2.3.3. Aanmeldingen ZAT

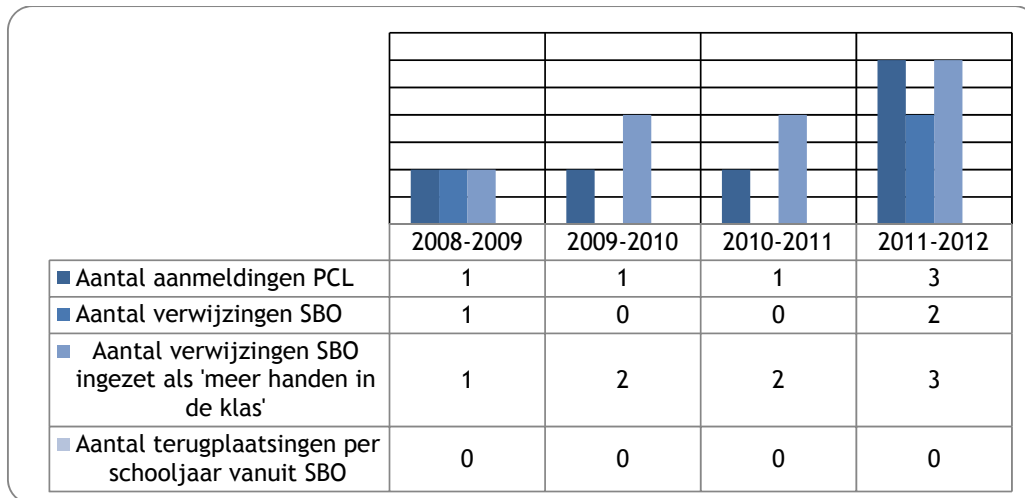

Tot vorig schooljaar werkte de school met een ZAT. Hier werden kinderen besproken wanneer de school vastliep in haar aanpak. Afgelopen vier jaar zijn er vijf leerlingen besproken, hetgeen neerkomt op een gemiddelde van 1,25 leerlingen per jaar.

Het ZAT is sinds het schooljaar 2012-2013 opgeheven.

Er wordt momenteel gewerkt aan de inzet van een multidisciplinair zorgteam (MZT). Over deze ontwikkeling is de school ingelicht. De school geeft aan dat zij het van belang vindt om bij problemen de leden van het MZT te ontmoeten en elkaars kwaliteiten te kennen. Met behulp van het MZT verwacht de school voor meer kinderen via arrangementen Passend Onderwijs te kunnen ontwikkelen.

2.3.4. Aanmeldingen PCL en verwijzingen SBO

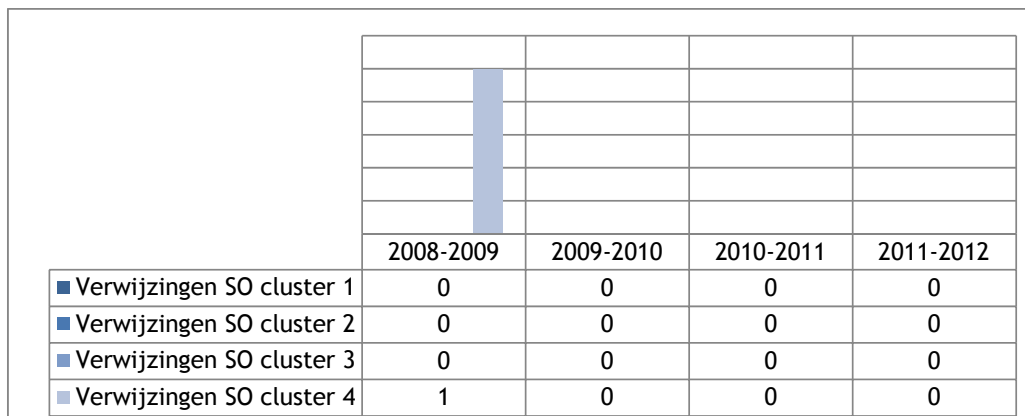
Afgelopen vier jaar meldde de school zes leerlingen aan bij het PCL en verwees de school drie leerlingen naar het SBO. Dat komt overeen met een verwijzingspercentage van 0,55% per jaar en dat is ongeveer gelijk aan het landelijk gemiddelde dat 0,51% bedraagt (bron: <http://kengetallen.passendonderwijs.nl>, aantal leerlingen verwezen naar het zelfde of een ander samenwerkingsverband 2010-2011, het percentage is 2011-2012 is nog niet bekend).

De school kan veel bieden op het gebied van de sociaal-emotionele ontwikkeling. Bij de verwijzingen ging het veelal om kinderen die zich niet verder ontwikkelden op het gebied van leren. Het was al bekend dat de leerling de einddoelen van groep 8 niet zou halen, maar het ontwikkelde zich, ondanks de aanpak van de school, niet verder dan het niveau van groep 3.

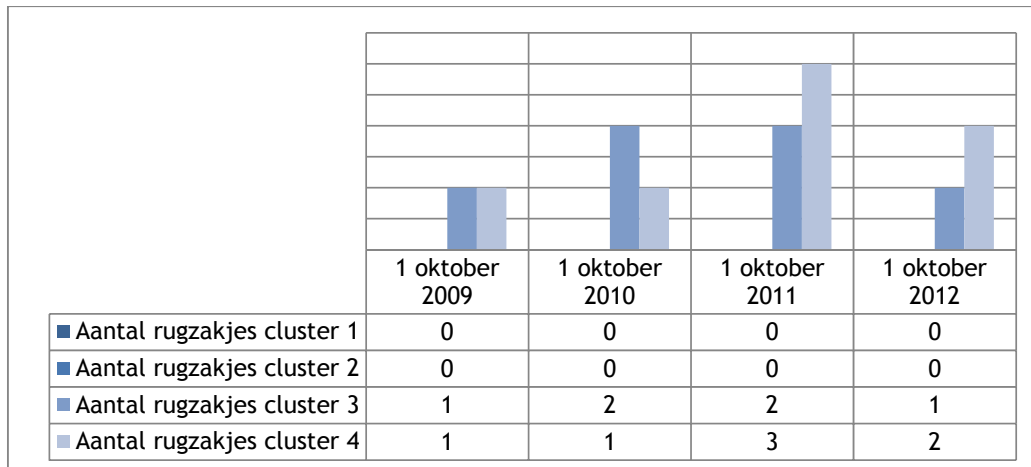
De school maakte in 2012 naar tevredenheid gebruik van 'extra handen in de klas'.

De school heeft sinds 2009 geen leerlingen teruggeplaatst gekregen uit het Speciaal Basisonderwijs (SBO).

2.3.5. Leerlingen met verwijzingen SO of een rugzakje

De school verwees volgens opgave van de directie sinds 2008-2009 één leerling naar het Speciaal Onderwijs (SO), naar cluster 4.

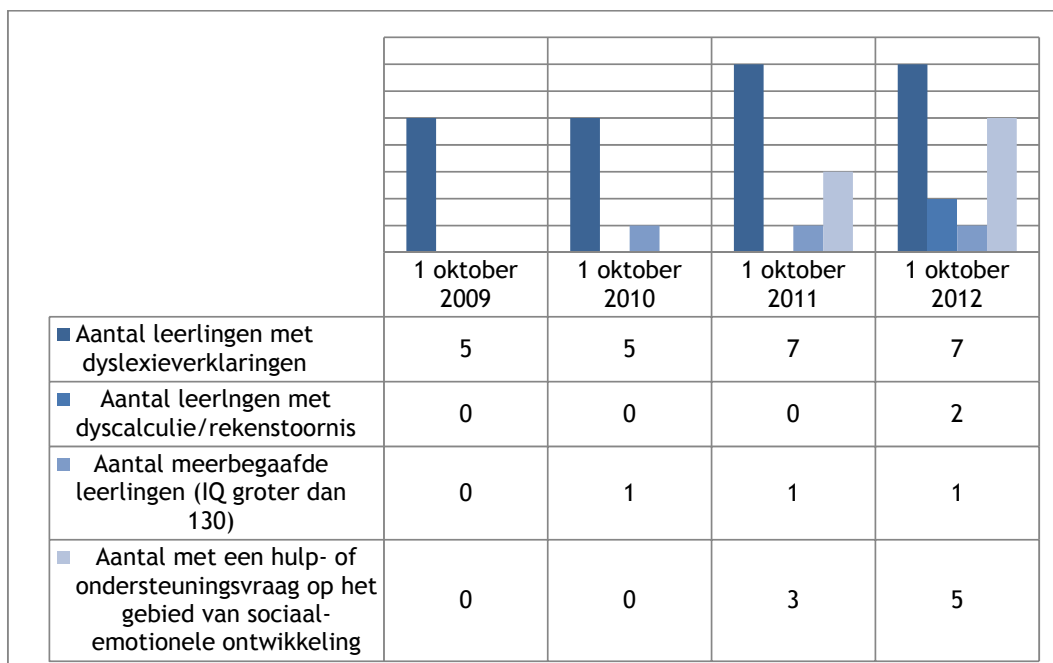

Er zijn op dit moment drie kinderen met een indicatie (rugzakje); twee van cluster 4 en één van cluster drie. Dit komt neer op 2,3 % van de schoolpopulatie. Het landelijk gemiddelde van kinderen met een rugzakje in het basisonderwijs is 1,4% (bron: <http://kengetallen.passendonderwijs.nl>, totaal aantal leerlingen met een rugzak, zowel op het BO als SBO, schooljaar 2011-2012).

Als gevolg van rugzakleerlingen vergrootte de school haar kennis en expertise op het gebied van ODD, ASS, Syndroom van Down, ADHD en een aanpak voor Asperger.

De school wil voor zoveel mogelijk leerlingen een aanpak bieden.

2.3.6. Aantal gediagnosticeerde leerlingen

Op de school zitten momenteel zeven kinderen met een dyslexieverklaring. Binnen de school wordt gewerkt met het dyslexieprotocol. De school wil de basisvaardigheden voor dyslexie van leraren vergroten. De school is in het schooljaar 2011-2012 gestart met een pilot lezen en spellen met behulp van de Begeleidingsdienst voor Vrijescholen.

Op de school zitten momenteel twee kinderen met een verklaring voor dyscalculie. Momenteel voorziet de school nog niet in een aanpak voor dyscalculie.

De school kent één leerling met een diagnose hoogbegaafdheid. De school werkt met een plan van aanpak. Het handelen van de leerkracht in de groep kan verbeterd worden.

Er zijn vijf leerlingen met een gediagnosticeerde hulp- of ondersteuningsvraag op het gebied van sociaal emotionele ontwikkeling. De school biedt passend onderwijs op het gebied van sociale- en/of emotionele onderwijsbehoeften. Vanuit de basishouding van de leraar is veel mogelijk. De leraren worden ondersteund door de ib-er die gespecialiseerd is in het bieden van een aanpak voor kinderen met sociaal-emotionele ondersteuningsbehoeften.

De school geeft aan dat er naast bovenstaande leerlingen ook een groot aantal leerlingen met problemen is, die niet zijn geïndiceerd, maar wel extra ondersteuning nodig hebben.

3. Basisondersteuning

De basisondersteuning geeft het niveau van ondersteuning weer, waaraan alle scholen in het samenwerkingsverband (gaan) voldoen. Mede op basis van de schoolondersteuningsprofielen van alle deelnemende scholen stelt het samenwerkingsverband het niveau van basisondersteuning vast.

De basisondersteuning omvat vier aspecten:

- basiskwaliteit (het oordeel van de inspectie over de school);
- planmatig werken (het volgen van de resultaten van de leerlingen en het inrichten van het onderwijs op basis daarvan);
- preventieve en licht curatieve interventies (zoals een aanpak voor pesten of dyslexie) en
- onderwijsondersteuningsstructuur (goede afspraken over de organisatie binnen de school en samenwerking met specialisten)

In de vragenlijst die voor deze rapportage is gebruikt, zijn deze vier aspecten van basisondersteuning bevraagd. De school heeft kunnen aangeven wat het meest recente oordeel van de inspectie was over de basiskwaliteit van de school. Vervolgens heeft de school het planmatig werken in beeld gebracht aan de hand van een aantal standaarden. Ten eerst door middel van een zelfbeoordeling op de standaarden onderwijs zorg die de Inspectie hanteert en vervolgens op de standaarden Handelingsgericht werken, welke zijn gerelateerd aan het schematisch overzicht ondersteuningsstructuur in de Duin- en Bollenstreek (groene schema, sept 2012).

Daarna heeft de school kunnen aangeven welke preventieve en licht curatieve interventies zij aanbiedt. Tot slot is de onderwijsondersteuningsstructuur in beeld gebracht door gegevens over aandacht/tijd, voorzieningen, mogelijkheden van het schoolgebouw en samenwerkingsrelaties van de school weer te geven.

3.1. Basiskwaliteit volgens de inspectie

De Inspectie heeft de basiskwaliteit van de school tijdens haar laatste oordeel voldoende bevonden (zie rapportage Inspectie van 7-11-2012). Inspectie geeft dit vertrouwen voor vier jaar.

In juli 2011 beoordeelde de Inspectie de Toermalijn als zwak. Vanaf dat moment maakte de school een kwaliteitsslag. In de rapportage van 7 november 2012 geeft de Inspectie aan dat het team en de directie verbeterpunten daadkrachtig oppakten en er positieve ontwikkelingen zichtbaar zijn van een verbeterde onderwijskwaliteit. Het is nog pril en niet op alle fronten stabiel. Toch heeft de Inspectie vertrouwen in verdere ontwikkelingen (uit: rapportage Inspectie 7-11-2012).

De eind- en tussenopbrengsten zijn voldoende.

Er is een doorgaande leerlijn van de kleuterklassen naar groep 3.

De zorg is verbeterd.

Ontwikkelpunten volgens de Inspectie:

- De afstemming van de onderwijsbehoeften van de leerlingen is op onderdelen nog onvoldoende. Grote verschillen tussen leraren. Deze verschillen liggen vooral op het gebied van ervaren en onervaren leerkrachten.
- Dat geldt ook voor de analyse om de voortgang van de leerlingen te volgen en daar conclusies voor het onderwijs aan te verbinden.
- Bij de verdere ontwikkelingen en plannen van de school is het noodzakelijk dat de school kwaliteitszorg beter gaat vormgeven. Het aspect kwaliteitszorg is bijna in zijn geheel onvoldoende.

3.2. Planmatig werken

3.2.1. Standaarden van de schoolorganisatie

Onderstaand schema geeft aan hoe de school zichzelf beoordeelt op een aantal standaarden uit het toezichtkader van de Inspectie van het onderwijs.

	Zwak	Voldoende	Goed	Excellent
1.1 De opbrengsten liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerling-populatie verwacht mag worden		*		
1.4 Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften ontwikkelen zich naar hun mogelijkheden			*	
2.4 De school met een substantieel aantal leerlingen met een leerling-gewicht biedt bij Nederlandse taal leerinhouden die passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen met een taalachterstand		*		
4.2 De leerlingen voelen zich aantoonbaar veilig op school			*	
4.4 De school heeft inzicht in de veiligheidsbeleving van leerlingen en personeel en in de incidenten die zich op het gebied van sociale veiligheid op de school voordoen		*		
4.5/6 De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op het voorkomen en afhandelen van incidenten in en om de school		*		
4.7 Het personeel van de school zorgt ervoor dat de leerlingen op een respectvolle manier met elkaar en anderen omgaan				*
5.1 De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof		*		
5.2 De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer		*		
5.3 De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten	*			
6.1 De leraren stemmen de aangeboden leerinhouden af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen	*			
6.2 De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen	*			
6.3 De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen	*			
6.4 De leraren stemmen de onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen	*			
7.1 De school gebruikt een samenhangend systeem genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen		*		
7.2 De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in ontwikkeling van de leerlingen	*			
8.1 De school signaleert vroegtijdig welke leerlingen zorg nodig hebben		*		
8.2 Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen		*		

	Zwak	Voldoende	Goed	Excellent
8.3 De school voert de zorg planmatig uit		*		
8.4 De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg		*		
8.5 De school zoekt de structurele samenwerking met ketenpartners waar noodzakelijke interventies op leerling-niveau haar eigen kerntaak overschrijden		*		
9.1 De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerling-populatie		*		
9.2 De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen	*			
9.3 De school evalueert regelmatig het leerproces	*			
9.4 De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten	*			
9.5 De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces	*			
9.6 De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit		*		

Directie en IB beoordelen de school op 14 van de 27 bovenstaande inspectie indicatoren als voldoende, twee als goed, één als excellent en tien als zwak. Als excellent beoordeelt de school zich ten aanzien van:

- Het personeel van de school zorgt ervoor dat de leerlingen op een respectvolle manier met elkaar en anderen omgaan

Ontwikkelpunten volgens de school zijn:

- De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten;
- De leraren stemmen de aangeboden leerinhouden af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen;
- De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen;
- De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen;
- De leraren stemmen de onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen;
- De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in ontwikkeling van de leerlingen;
- De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen;
- De school evalueert regelmatig het leerproces;
- De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten en
- De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.

Bij het vormgeven van het onderwijs op De Toermalijn ervaart het team een klein spanningsveld tussen de identiteit van de vrijeschool en hetgeen de Inspectie verlangt op het gebied van toetsen en kerndoelen.

Het is de bedoeling dat de school de komende jaren planmatig gaat werken aan onderwijsverbetering vanuit een gezamenlijke visie.

Na het verkrijgen van het basisarrangement is het voor de school van het grootste belang om de ingezette verbeteringen voort te zetten. Dat betekent dat er op het gebied van didactiek, differentiatie en afstemming nog een stap gezet gaat worden

3.2.2. Standaarden handelingsgericht werken

Onderstaande schema's geven per ondersteuningsniveau weer hoe de school zichzelf op dit moment beoordeelt betreffende de ontwikkeling van handelingsgericht werken (HGW).

Ondersteuningsniveau 1: Algemene preventieve ondersteuning in de groep

	Zwak	Voldoende	Goed	Excellent
1. Leerkrachten werken samen met hun leerlingen. Ze betrekken hen bij de analyse, formuleren samen doelen en benutten de ideeën en oplossingen van leerlingen	*			
2. Leerkrachten verkennen en benoemen de onderwijsbehoeften van leerlingen o.a. door observatie, gesprekken en het analyseren van toetsen		*		
3. Leerkrachten bekijken en bespreken de wisselwerking tussen de leerling, de leerkracht, de groep en de leerstof om de onderwijsbehoeften te begrijpen en daarop af te stemmen		*		
4. Leerkrachten werken samen met ouders. Ze betrekken hen als ervaringsdeskundige en partner bij de analyse van de situatie en het bedenken en uitvoeren van de aanpak		*		
5. Leerkrachten benoemen hoge, reële SMARTI-doelen voor de lange (einde schooljaar) en voor de korte (tussendoelen) termijn. Deze doelen worden gecommuniceerd en geëvalueerd met leerlingen, ouders en collega's	*			
6. Leerkrachten werken met een groepsplan waarin ze de doelen en de aanpak voor de groep, subgroepjes en mogelijk een individuele leerling beschrijven	*			

Verbeterpunten van de school:

- Samenwerken met leerlingen;
- Op papier zetten (borgen) van SMARTI doelen en het evalueren in een cyclisch proces.
- Opstellen en werken met groepsplannen in een cyclisch proces.

Ondersteuningsniveau 2: Extra ondersteuning in de groep

	Zwak	Voldoende	Goed	Excellent
1. Leerkrachten signaleren op basis van de verzamelde gegevens vroegtijdig leerlingen die in het groepsoverzicht de komende periode extra instructie, ondersteuning en /of begeleiding nodig hebben om de gestelde doelen te bereiken, dan wel excellente leerlingen die extra uitdaging nodig hebben om aanvullende doelen te bereiken		*		
2. Leerkrachten signaleren leerlingen die qua gedrag, sociaal-emotionele ontwikkeling en werkhouding extra aandacht nodig hebben			*	
3. Leerkrachten maken bij het signaleren van leerlingen gebruik van standaarden, criteria en ijkpunten die in school afgesproken zijn ten aanzien van de (leer)ontwikkeling van leerlingen	*			
4. Leerkrachten zijn zich bewust van de grote invloed die zij op de ontwikkeling van hun leerlingen hebben			*	
5. Leerkrachten reflecteren op hun eigen rol en het effect van hun gedrag op dat van leerlingen, ouders, collega's		*		
6. Tijdens de uitvoering van de groepsplannen vinden regelmatig klassenbezoeken plaats door de intern begeleider en/of leidinggevenden, teneinde zicht te hebben op en/of de leerkrachten te begeleiden bij het doelgericht uitvoeren van het groepsplan en bij het afstemmen van hun instructie, aanbod, onderwijstijd en klassenmanagement op de onderwijsbehoeften van de leerlingen.	*			

Ontwikkelpunten:

- Leerkrachten maken bij het signaleren van leerlingen gebruik van standaarden, criteria en ijkpunten die in school afgesproken zijn ten aanzien van de (leer)ontwikkeling van leerlingen;
- Tijdens de uitvoering van de groepsplannen vinden regelmatig klassenbezoeken plaats door de intern begeleider en/of leidinggevenden, teneinde zicht te hebben op en/of de leerkrachten te begeleiden bij het doelgericht uitvoeren van het groepsplan en bij het afstemmen van hun instructie, aanbod, onderwijstijd en klassenmanagement op de onderwijsbehoeften van de leerlingen.

Ondersteuningsniveau 3: Speciale ondersteuning in overleg met de IB-er

	Zwak	Voldoende	Goed	Excellent
1. Leerkrachten bespreken minstens drie keer per jaar hun vragen betreffende het opstellen, uitvoeren en realiseren van hun groepsplannen met de intern begeleider	*			
2. Leerkrachten stellen (incidenteel), als een leerling een bijzonder aanbod nodig heeft dat zich niet laat specificeren in een groepsplan, doelgericht een (tijdelijk) individueel handlingsplan op. Ouders en leerling zijn betrokken bij het opstellen en evalueren van dit plan.		*		
3. Tijdens de groepsbespreking worden, indien nodig, leerlingen tijdig aangemeld voor de leerling-bespreking (of zorgteam van school). Het betreft onder meer leerlingen die (herhaald) onvoldoende profiteren van de extra zorg die zij ontvangen hebben, leerlingen met vragen over hun ontwikkelingsperspectief en specifieke onderwijsbehoeften, leerlingen met vermoedens van een ernstige problematiek of stoornis of vermoedens van problematiek in de thuis- of buurtsituatie.		*		
4. Voorafgaand aan de leerling-bespreking vindt een gesprek met de ouders plaats en worden hun verwachtingen en vragen in kaart gebracht.		*		
5. In de leerling-bespreking zijn tenminste de intern begeleider en leerkracht aanwezig. De begeleidingsvraag van de leraar staat centraal. De bespreking is gericht op het handelen van de leerkracht.			*	
6. Na afloop van de leerling-bespreking vindt een gesprek met de ouders plaats over wat de bevindingen zijn, welke besluiten en afspraken gemaakt zijn en op welke wijze school en ouders kunnen samenwerken.		*		

Ontwikkelpunt vanuit de school:

- Leerkrachten bespreken minstens drie keer per jaar hun vragen betreffende het opstellen, uitvoeren en realiseren van hun groepsplannen met de intern begeleider

Ondersteuningsniveau 4: Schoolnabije ondersteuning

	Zwak	Voldoende	Goed	Excellent
1. De school werkt structureel samen met externe partners in onderwijs en zorg (waaronder het CJG) ten aanzien van de ondersteuning van leerling, leerkracht, ouders en school.			*	
2. In de leerling-bespreking (of zorgteam op school) wordt, indien nodig, de expertise van deze partners ingeroepen om de vraag van een leerling, leerkracht en/of ouders te kunnen beantwoorden.			*	
3. Het ontwikkelingsperspectief van de leerling wordt (indien nodig) in de leerling-bespreking (of zorgteam) vastgesteld of gevolgd en nagegaan hoe de leerkracht in een groepsplan en/of individueel handelingsplan hieraan tegemoet komt.			*	
4. Ouders geven toestemming voor bespreking van hun kind in de leerling-bespreking (of zorgteam).			*	
5. Ouders zijn uitgenodigd voor deelname aan het zorgteam en ondertekenen het verslag van dit overleg.	*			

Ontwikkelpunt:

- Ouders zijn uitgenodigd voor deelname aan het zorgteam en ondertekenen het verslag van dit overleg.

Handelingsgericht werken in de school - Algemeen

	Zwak	Voldoende	Goed	Excellent
1. De onderwijs- en begeleidingsstructuur zijn voor eenieder duidelijk. Er zijn heldere afspraken over wie wat doet, waarom, waar, hoe en wanneer		*		
2. Alle teamleden zoeken, benoemen en benutten de sterke kanten en interesses van de leerlingen, de leerkrachten, de ouders en het schoolteam			*	
3. Alle teamleden zijn open naar collega's, leerlingen en ouders over het werk dat gedaan wordt of is. Motieven en opvattingen worden daarbij inzichtelijk gemaakt			*	
4. Leerkrachten krijgen de mogelijkheid om competenties te ontwikkelen gericht op uitvoering van het handelingsgericht werken met groepsplannen gekoppeld aan het opbrengstgericht werken en worden hierin gestimuleerd en gefaciliteerd		*		
5. De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie		*		
6. De school evalueert regelmatig de resultaten van externe interventies op het gebied van leerling- en leerkrachtbegeleiding		*		

Op de ontwikkelpunten wordt ingezet en is aangegeven in het schoolontwikkelplan. Team, intern begeleider en directie zijn hard aan het werk op deze punten.

3.3. Preventieve en licht curatieve interventies

De school biedt ondersteuning aan leerlingen met rekenhulpvragen (dyscalculie) conform het protocol	De school biedt ondersteuning maar heeft nog geen protocol. Plan van aanpak wordt ontwikkeld.
De school biedt ondersteuning aan leerlingen met Leeshulpvragen (dyslexie) conform het protocol	We bieden ondersteuning en hebben een protocol. Protocol moet echter meer in bewustzijn komen van alle leerkrachten.
De school heeft een protocol voor medische handelingen;	Nee

De school biedt fysieke toegankelijkheid voor leerlingen die dit nodig hebben	Ja
De school biedt aangepaste werk- en instructieruimtes voor leerlingen die dit nodig hebben	Nee
De school heeft een aanpak gericht op sociale veiligheid (beschrijf welke aanpak)	Ja
De school heeft een aanpak gericht op het voorkomen van gedragsproblemen (beschrijf welke aanpak)	Ja.
De school heeft een onderwijsprogramma en leerlijnen die zijn afgestemd op leerlingen met een minder dan gemiddelde intelligentie.	Ja, -Het onderwijsaanbod biedt afstemming. Er is echter geen standaard programma.
De school heeft een onderwijsprogramma en leerlijnen die zijn afgestemd op leerlingen met een meer dan gemiddelde intelligentie.	Ja, het onderwijsaanbod biedt afstemming. Er is echter nog geen standaard programma.

Op het gebied van sociale en emotionele ontwikkeling biedt de school mogelijkheden. De hoeveelheid leerlingen met specifieke ondersteuningsbehoeften die de school kan hanteren is echter al bereikt.

3.4. Onderwijsondersteuningsstructuur

3.4.1. Deskundigheid

	aanwezig zonder diploma	aanwezig met diploma	niet aanwezig
Orthopedagoog			*
Psycholoog			*
Schoolmaatschappelijk werker			*
Remedial teacher		*	
Motorische Remedial Teaching			*
Intern Begeleider		*	
Taal/leesspecialist	*		
Rekenspecialist	*		
Gedragsspecialist	*		
Sociale vaardigheden specialist			*
Hoogbegaafdheid specialist	*		
Dyslexie specialist		*	
Speltherapeut			*
Coaching en Video Interactie Begeleiding			*

Daarnaast zijn er de volgende deskundigen werkzaam in het team:

Kunstzinnig therapeut, MO A+B pedagogie en (heil) euritmist.

3.4.2. Groepsgrootte en formatie

Het team bestaat uit 19 leraren.

Het team heeft in totaal aan formatie 7.9344 FTE.

De gemiddelde groepsgrootte is 22:

Kleuters = 23 leerlingen Klas 3 = 20 leerlingen
 Klas 1 = 23 leerlingen Klas 4 = 16 leerlingen
 Klas 2 = 18 leerlingen Klas 5/6 en 6 = 17/16 leerlingen

De school werkt met heterogene groepen en met een combinatiegroep 5/6.

De extra ondersteuning vindt zoveel mogelijk plaats binnen de groep.

Eén leraar is vrij geroosterd voor 2 uur per week, om leraren te ondersteunen bij het versterken van hun didactische vaardigheden.

In onderstaande tabel is aangegeven hoeveel formatie er is voor de eerder ingevulde deskundigheid.

	niet aanwezig	wel aanwezig geen formatie	0,1	0,2	0,3	0,4	0,5	meer dan 0,5	meer dan 1	meer dan 2
Orthopedagoog	*									
Psycholoog	*									
Schoolmaatschappelijk werker	*									
Remedial teacher				*						
Motorische remedial teacher	*									
Intern begeleider							*			
Taal/leesspecialist		*								
Rekenspecialist		*								
Gedragsspecialist		*								
Sociale vaardigheden specialist	*									
Hoogbegaafdheid specialist		*								
Dyslexiespecialist		*								
Speltherapeut	*									
Coaching en video interactie specialist	*									

Afgelopen jaren zijn de volgende teamscholingen gevolgd:

- Lezen en spellen
- Regenboogtraining
- Leerkracht vaardigheden: volgen van de leerlingen, waar sta je, ben je consequent.

3.4.3. Voorzieningen

In onderstaande tabel is aangegeven of en hoeveel leerlingen gebruik maken van beschikbare voorzieningen/aanpakken:

	n.v.t.	0	1-5	5-10	10-15	15-20	meer dan 20
Preventieve ambulante begeleiding (door SBO)						*	
Ambulante begeleiding (rugzak)			*				
Preventieve ambulante begeleiding (door SO)			*				
Plusklas Hoogbegaafdengroep	*						

De school maakte afgelopen schooljaar drie maal gebruik van 'Meer handen in de klas'. De middelen hiervoor zijn ingezet in extra personeel.

3.4.4. Mogelijkheden van het schoolgebouw

De mogelijkheden van het schoolgebouw zijn weergegeven in onderstaande tabel:

Er is ruimte in de groep voor één-op-één begeleiding	
Er is ruimte op de gang voor één-op-één begeleiding	*
Er is een prikkelarme werkplek	
Er is ruimte voor een time-out	
De lokalen zijn aangepast voor leerlingen met speciale onderwijsbehoeften	
Er zijn ruimten met specifieke functies voor bewegings- en leerbehoeften (fysiotherapie, schooltuin, enz)	*
Er zijn werkplekken voor leerlingen beschikbaar op de gang of in flexibele ruimten	
Anders (vul in bij Toelichting)	

De school beoordeelt de werkruimten en lokalen als volgt:

	Slecht	Matig	Voldoende	Goed	Zeer goed
Zijn de werkruimten afgestemd op de onderwijsbehoeften van kinderen?			*		
Is de inrichting van de lokalen afgestemd op de onderwijsbehoeften van kinderen?				*	

Er wordt gewerkt aan het nieuwe schoolplein, met nieuwe paden, planten, struiken en een vijver.

In het gebouw is een toneelruimte.

3.4.5. Samenwerkingsrelaties

De school werkt samen met onderstaande onderwijs partners en externe instanties:

Swv PO (Leiden, Kennemerland, Haarlemmermeer, Reformatorisch)	
Swv VO (Duin- en Bollenstreek)	*
(V)SO	
SBO	*
AED (Ambulante Educatieve Dienst)	*
Ambulante Dienst Leidse Buitenschool	*
Schoolbegeleidingsdienst	*
Particuliere RT- en/of psychologenpraktijk	*
Opleidingsinstituten (Pabo's, SO-opleidingen, etc.)	*
Lokale overheid/gemeente	*
Bureau jeugdzorg	*
Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG)	*
Maatschappelijk werk	*
Huisarts(en)praktijk	*
GGD/Jeugdgezondheidsdienst (GGD HM)	*
GGZ (kinderen en jeugd Rivierduinen)	*
Curium	*
Kristal	*
Leerplicht (Regionaal Bureau Leerplicht)	*
Politie	*
Club- en buurthuiswerk	
Bibliotheek	*
Buitenschoolse opvang (voor-, tussen- en naschoolse opvang)	*
Anders (vul in bij toelichting)	

Op het gebied van sociale en emotionele ontwikkeling geeft de school aan mogelijkheden te bieden. De hoeveelheid leerlingen die zij kan hanteren is echter al bereikt.

4. Ondersteuningsarrangementen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften

In het volgende hoofdstuk wordt in kaart gebracht in hoeverre de school in staat is een aanbod te hebben voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. Deze behoeften kunnen betrekking hebben op:

- leer- en ontwikkelingskenmerken;
- fysieke en medische kenmerken;
- sociaal-emotionele en gedragsmatige kenmerken;
- werkhouding en
- de thuissituatie.

Er wordt beschreven welke aanpak de school heeft voor de verschillende aandachtsgebieden. Voor het beschrijven van deze onderwijsondersteuningsarrangementen is informatie verzameld over:

- deskundigheid die de school heeft of binnen handbereik heeft;
- tijd en aandacht die de school aan leerlingen kan besteden;
- specifieke materialen of voorzieningen waarover de school beschikt;
- mogelijkheden van het schoolgebouw en
- samenwerking met relevante organisaties.

4.1. Leren en ontwikkeling

Leer- en ontwikkelingshulpvragen kunnen betrekking hebben op intellectuele hulpvragen, leerachterstand, ontwikkeling hulpvragen, taalhulpvragen (algemeen en specifiek) en ontwikkeling voorsprong.

Huidige situatie:

1. De school biedt een aanpak voor kinderen die extra ondersteuning nodig hebben bij het leren lezen. Lezen is een speerpunt van de school.

Deskundigheid	Team deskundig in programma van José Schraven: zo leer je kinderen lezen en spellen. Taal/leesspecialist. Dyslexiespecialist. Koppelen van gebaren aan de klanken. Start bij kleuters vanuit nabootsing en spel.
Aandacht en tijd	De gemiddelde groepsgrootte bestaat uit 22 leerlingen. Er is één leraar per groep.
Voorzieningen	Preventieve ambulante begeleiding door SBO. 'Meer handen in de klas'
Gebouw	Het gebouw biedt veel mogelijkheden.

Samenwerking	Ambulante educatieve dienst.
Ambitie	Verder ontwikkelen van het leesonderwijs.

De school doet ervaring op met een leerling met het syndroom van Down.

Deskundigheid	Ervaringsdeskundigheid, die is versterkt door ondersteuning van de ambulante begeleider.
Aandacht en tijd	De gemiddelde groepsgrootte bestaat uit 22 leerlingen. Er is één leraar per groep.
Voorzieningen	
Gebouw	Het gebouw biedt veel mogelijkheden.
Samenwerking	Ambulante begeleiding door SO.
Ambitie	

4.2. Fysiek en Medisch

Fysieke en medische hulpvragen kunnen betrekking hebben op hulpvragen met het gehoor, gezicht, spraak, motorische problemen en anders (epilepsie).

Huidige situatie:

De school heeft tot nu toe geen ervaring met hulpvragen op fysiek en medisch gebied. Wel zit er op school een leerling met voedselintolerantie. Leerlingen in een rolstoel zijn welkom.

4.3. Sociaal-emotioneel en gedrag

Sociaal-emotionele hulpvragen kunnen betrekking hebben op (faal)angst, teruggetrokkenheid, zelfvertrouwen, weerbaarheid, positie in de groep en contactname (dit zijn leerlingen die emotioneel moeite hebben met het maken en houden van contact, het invoelen van emoties en dit kunnen toepassen). Gedragshulpvragen kunnen betrekking hebben op overactief, impulsief, naar binnen gericht, naar buiten gericht, bizar en storend gedrag.

Huidige situatie:

De school heeft een aanpak voor kinderen met extra ondersteuningsbehoeften op het gebied van sociaal-emotioneel en gedrag en licht autisme. Hier is de school sterk in.

Deskundigheid	Basishouding van het team waarbij het kind mag zijn wie hij/zij is. Acceptatie van het kind. Aansluiten bij het kind. Team deed Regenboogtraining (mix van Rots & Water en Kanjertraining). Deskundigheid op het gebied van PDD -NOS en Asperger. Gedragsspecialist. De IB-er heeft ervaring binnen het cluster-4 onderwijs. Kunstzinnig therapeut, MO A+B pedagogie en (heil)euritmist.
Aandacht en tijd	De gemiddelde groepsgrootte bestaat uit 22 leerlingen. Er is één leraar per groep.

Voorzieningen	Preventieve ambulante begeleiding SBO. ‘Meer handen in de klas’. Gedragsprotocol.
Gebouw	Het gebouw biedt veel mogelijkheden. Geen prikkelarme werkplekken. Geen time-out.
Samenwerking	
Ambitie	Vooruitblikken naar de toekomst, naar het VO, zodat het kind zich ook in het VO op sociaal-emotioneel gebied kan redden.

4.4. Thuissituatie

Bij problemen in de thuissituatie kan het gaan om onderstimulering, pedagogische verwaarlozing en overbescherming.

Huidige situatie:

De school heeft geregeld te maken met problematische thuissituaties (alcoholisme, zware echtscheidingsproblematiek, vorige jaar drie AMK meldingen).

Deskundigheid	Ervaringsdeskundigheid bij directeur en intern begeleider.
Aandacht en tijd	Binnen de tijd van de directie en intern begeleider.
Voorzieningen	
Gebouw	In het gebouw zijn overleg ruimtes.
Samenwerking	School heeft goed contact en overleg met: <ul style="list-style-type: none"> - AMK - PAB - Jeugdzorg - Schoolmaatschappelijk werk
Ambitie	

5. Conclusie

De vrije school Toermalijn geeft aan een voldoende basis te hebben voor wat betreft differentiatie, instructiemodel en klassenmanagement. De school verzorgt als vrijeschool nu al onderwijs aan leerlingen met uiteenlopende onderwijs- en ondersteuningsbehoeften en neemt de totale ontwikkeling van het kind als leidraad voor de lesstof. Door deze werkwijze is de school in staat het kind centraal te stellen. In juli 2011 beoordeelde de Inspectie de Toermalijn als zwak. Vanaf dat moment maakte de school een kwaliteitsslag. In de rapportage van 7 november 2012 geeft de Inspectie aan vertrouwen te hebben in de school en in verdere ontwikkelingen. Bij het vormgeven van het onderwijs op De Toermalijn ervaart het team een klein spanningsveld tussen de identiteit van de vrijeschool en hetgeen de Inspectie verlangt op het gebied van toetsen en kerndoelen.

De school biedt een aanpak voor hulpvragen op het gebied van leren en ontwikkeling. Lezen is hierbij een speerpunt. Er is een aanpak voor dyslexie en door middel van afstemming heeft de school een aanpak voor kinderen met een intelligentie die hoger of lager ligt dan het gemiddelde. De school doet momenteel ervaring op met een leerling met het syndroom van Down. Op het gebied van sociale en emotionele ontwikkeling en gedrag biedt de school veel mogelijkheden. Ook ontwikkelde de school een aanpak voor licht autistische hulpvragen. De school heeft tot nu toe geen ervaring met hulpvragen op fysiek en medisch gebied.

Als gevolg van rugzakleerlingen vergrootte de school haar kennis en expertise op het gebied van ODD, ASS, Syndroom van Down, ADHD en Asperger.

Er wordt momenteel gewerkt aan de inzet van een multidisciplinair zorgteam (MZT). Over deze ontwikkeling is de school ingelicht. Met behulp van het MZT verwacht de school voor meer kinderen met specifieke onderwijsbehoeften een aanpak te kunnen ontwikkelen. Daarnaast maakt de school gebruik van diverse externe instanties wanneer zij vastloopt in haar aanpak.

De school wil zoveel mogelijk leerlingen voorzien in de juiste onderwijsbehoeften. Tegelijkertijd is de school ook kritisch bij het aannemen van leerlingen met specifieke ondersteuningsbehoeften, omdat de school nog in ontwikkeling is. Net name bij extra ondersteuningsbehoeften op het gebied van leren en ontwikkeling geeft de school de mogelijkheden van haar grenzen aan.

Tegelijkertijd is de school in ontwikkeling en zal dat in de toekomst blijven. De volgende ontwikkelpunten voor de school kunnen uit het voorgaande worden geformuleerd, ten aanzien van: deskundigheid, aandacht en tijd, voorzieningen, gebouw en samenwerking.

Algemeen:

- Het is de bedoeling dat de school de komende jaren planmatig gaat werken aan onderwijsverbetering vanuit een duidelijke visie die geworteld is in de antroposofische menskunde en aanhaakt bij moderne onderwijsontwikkelingen.

Deskundigheid:

- Deskundigheidsvergroting van het team ten aanzien van het opstellen en werken met een groepsplan;
- Deskundigheidsvergroting van het team ten aanzien van het systematisch volgen en analyseren van de voortgang in ontwikkeling van de leerlingen;
- De school wil de basisvaardigheden voor dyslexie van leraren vergroten. Daarnaast is de school volop bezig met het verbeteren van het lees- en spellingsonderwijs
- Deskundigheidsvergroting van het team ten aanzien van het omgaan met verschillen;
- Deskundigheidsvergroting van het team ten aanzien van het creëren van onderwijs waarbij leerlingen actief betrokken zijn;
- Deskundigheidsvergroting van het team ten aanzien van het geven van een gedifferentieerde instructie;
- Deskundigheidsbevordering van het team ten aanzien van het afstemmen van de verwerkingsopdrachten op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen;
- Deskundigheidsvergroting van het team ten aanzien van hoogbegaafdheid binnen de groep.

Aandacht en tijd:

- Het meer benutten van de relatief gunstige leraar/leerling-ratio (22 leerlingen in een heterogene groep) door zelfstandig werken;
- Handhaven en uitbreiden van specifieke aandacht voor het welbevinden van kinderen op school (kind gesprek).

Voorzieningen:

- De leerlingenzorg steeds meer structureren;
- De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten;
- De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.

Gebouw:

- Mogelijkheden om te kijken of het gebouw, hoewel nu optimaal benut, toch nog andere mogelijkheden biedt zodat er ruimte(s) beschikbaar komen voor kinderen met extra of aanvullende onderwijsbehoeften, zoals een prikkelarme werkplek en een time-out.
- Regels opstellen over gebruikmaken van/ omgaan met de leefomgeving.
- Verder ontwikkelen van de buitentuin/plein, met daarin onder andere een moestuin.

Samenwerking:

- Verder ontwikkelen van het multidisciplinair zorgteam (MZT).
- Samenwerking met ouders waarbij de ouders ervaringsdeskundigen zijn en de leerkracht onderwijsprofessional.
- Samenwerken met leerlingen, waarbij de leraren in gesprekken met leerlingen nagaan wat nodig is.
- De Toermalijn zou willen weten waar de expertise van de scholen in Hillegom ligt.

Aanvullend:

Voor welke leerlingen met speciale en/of aanvullende onderwijsbehoeften kan het samenwerkingsverband een beroep op de school doen?

+ Op het gebied van sociale en emotionele ontwikkeling biedt de school mogelijkheden. De hoeveelheid leerlingen die de school kan hanteren is echter al bereikt.